

CODZIENNIK PRAWNY
#dogmapomoc

PORADNIK PRAWNY

MEDIACJA W SPRAWIE O ROZWÓD

mediator Magda Dzieciuchowicz

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

Zadanie realizowane przez Miasto Gliwice
finansowane ze środków budżetu państwa

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce kolejną pozycję z naszej serii poradników, poruszającą najistotniejsze kwestie, które pojawiają się w toku świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej. Chcąc w możliwie najszerszy sposób odpowiadać na potrzeby społeczeństwa – prowadzimy stały monitoring potrzeb celem utworzenia listy priorytetowych obszarów wsparcia.

Aby sprostać tym wszystkim wyzwaniom uruchomiliśmy w ramach nieodpłatnej pomocy i edukacji prawnej internetową kampanię informacyjną **#dogmapomoc**. Codziennie na naszym profilu na **Facebooku** mogą Państwo uzyskać wiele istotnych informacji pomocnych w odnalezieniu się w tej trudnej sytuacji.

Naszym celem jest zmniejszenie wciąż dużego dystansu na linii obywatel – prawo, co w naszej ocenie jest niezwykle istotnym elementem w kontekście poszerzania świadomości prawnej społeczeństwa.

Żywimy głęboką nadzieję, że szczegółowo dobrana tematyka zaspokoi potrzeby licznych czytelników oraz pomoże odnaleźć się w gąszczu przepisów prawa, poznać swoje prawa i skutecznie dochodzić ich realizacji.

Nasz zespół to grupa profesjonalistów - radców prawnych, adwokatów, prawników, doradców obywatelskich, mediatorów, ekonomistów a zarazem ludzi aktywnych, zaangażowanych, odpowiedzialnych i empatycznych, otwartych oraz kreatywnych, którzy dostrzegają potrzebę niesienia pomocy.

Od 2020 roku mediacja jest obok nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego usługą gwarantowaną przez Państwo w ramach systemu nieodpłatnego poradnictwa. W punktach nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego mediatorzy pełnią swoje dyżury, służąc pomocą w rozwiązywaniu konfliktów w formie polubownej. Mediacja jest dedykowana osobom, które mają wolę rozwiązania sporu na drodze polubownej i czynią to dobrowolnie, bez żadnego nacisku. Mediator w punkcie pomocy zachowuje neutralność, a wszystko co zostanie ujawnione w toku spotkania objęte jest klauzulą poufności.

W przypadku pytań oraz potrzeby uzyskania porady prawnej zachęcamy do korzystania z usług Punktów Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego prowadzonych przez nasze Stowarzyszenie, których wykaz znajduje się na stronie internetowej: **www.dogma.org.pl**

Rozstanie jest przykrym przeżyciem, nawet jeżeli związek przez wiele lat borykał się z kryzysami. Rozwód pozostaje jednym z najbardziej bolesnych doświadczeń życiowych. Jak więc uczynić ten trudny etap w naszym życiu mniej obciążającym?

Jedną z możliwości jest skorzystanie przez małżonków z mediacji. Przy pomocy bezstronnego mediatora małżonkowie mogą ustalić warunki rozstania. Istnieje szansa, że mediator zapanuje nad konfliktem, aby nie eskalował, a rozmowy prowadziły do konkretnych rozwiązań. **Mediacja bowiem jest metodą konstruktywnego i pokojowego działania nastawiona na współpracę i korzyści wszystkich stron.** Aby spróbować rozwiązać kwestie sporne w mediacji, oprócz osoby mediatora potrzebna jest do tego wola stron będących w sporze, ponieważ jedną z kluczowych zasad mediacji jest jej dobrowolność, która jest powiązana z gotowością stron do zawarcia ugody.

Mediacja skutecznie hamuje eskalację konfliktu

CEL MEDIACJI W SPRAWIE O ROZWÓD

Celem mediacji rozwodowej jest ustalenie sposobu zakończenia konfliktu, czyli zasad rozstania. Bywają też takie sytuacje, w których małżonkowie rezygnują z rozwodu, jednak zdarza się to niezmiernie rzadko, w związku z czym w mediacji w sprawie o rozwód małżonkowie rozmawiają o konkretnych rozwiązaniach kończących małżeństwo. Mediacja nie polega na ustaleniu, kto ma rację a na znalezieniu rozwiązań, które będą możliwe do przyjęcia przez obie strony.

DLACZEGO WARTO DECYDOWAĆ SIĘ NA MEDIACJĘ W SPRAWACH O ROZWÓD?

Rozwód w walce sądowej niszczy relacje i wzmacnia wzajemną niechęć.

Jeżeli jest choćby cień szansy na porozumienie warto z niej skorzystać, szczególnie wtedy, gdy łączą małżonków dzieci, które często niestety stają się ofiarami konfliktów swoich rodziców. Rozstający się rodzice mają nadal obowiązki wobec dziecka a najważniejszym stojącym przed nimi zadaniem, jest ochrona ich dzieci. Aby zwrócić jeszcze większą uwagę na ten fakt, organizacje pozarządowe od lat zajmujące się niesieniem pomocy dziecku, wypracowały standardy jego pomocy w sytuacji rozstania rodziców.

SIŁA MEDIACJI

Nie ma bardziej skutecznej metody na wypracowanie porozumienia dotyczącego opieki nad dzieckiem niż na drodze mediacji. Mediator pomaga rodzicom ze sobą rozmawiać w taki sposób, aby mogli znaleźć rozwiązania najlepsze dla ich dziecka. Dotyczy to między innymi miejsca zamieszkania dziecka, kontaktów z obojgiem rodziców, wychowania, edukacji, czy sposobu leczenia oraz kwestii finansowych. Bardzo często są to godziny pracy z kalendarzem w rękę, polegające na uwzględnieniu zarówno potrzeb, jak i możliwości obojga rodziców, na które sąd nie ma czasu podczas sprawy rozwodowej. Wypracowany plan akceptowalny dla dwóch stron powoduje, że rodzice nie wracają do sądów rodzinnych w kolejnych postępowaniach, a jeżeli zachodzą w ich życiu istotne zmiany zmuszające do weryfikacji planu, czynią to samodzielnie lub z pomocą mediatora.

Olbrzymią zaletą mediacji w odróżnieniu od postępowania sądowego jest zabezpieczenie potrzeb wszystkich jej uczestników, a nie tylko jednej strony.

CZY MOŻNA ROZWIEŹĆ SIĘ W MEDIACJI?

Polski system prawny przewiduje możliwość rozwiązania małżeństwa na drodze prawnej poprzez rozwód, który musi zostać rozwiązany przez sąd. Nie można rozwieźć się w mediacji, ale można skrócić czas trwania rozwodu, poprzez skorzystanie z mediacji, bowiem to jak długo trwa rozwód, uzależnione jest od zaawansowania konfliktu i rozbieżności między małżonkami. Dodatkowo sądy są przeciążone ilością spraw i wyznaczają

odległe terminy rozpraw, dlatego rozwód może trwać nawet kilka lat, co potęguje spór. Gdy dołączymy do pozwu rozwodowego porozumienie rozwodowe - regulujące warunki rozwiązania małżeństwa, rozwód może przebiec sprawniej, oszczędzając czas, pieniądze i stres, dodatkowo ratując wzajemne relacje.

CO MUSIMY UZGODNIĆ W POROZUMIENIU ROZWODOWYM?

Rozwód wymaga podjęcia decyzji odnoszących się do przyszłości, ponieważ sąd w wyroku rozwodowym musi zawrzeć kilka niezbędnych elementów tj.:

- czy rozwiązuje małżeństwo bez orzekania o winie, czy z winy jednej lub dwóch stron,
- komu powierza władzę rodzicielską,
- z kim będzie mieszkało dziecko po rozwodzie,
- wysokość alimentów,
- kontakty z dzieckiem (chyba, że oboje małżonków tego nie chce, ewentualny plan wychowawczy, plan opieki naprzemiennej),
- jeśli istnieje taka potrzeba, to o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania po rozwodzie.

KIEDY SKORZYSTAĆ Z POMOCY MEDIATORA?

Mediacja przedsądowa (umowna)

W sytuacji rozwodu możemy skorzystać z pomocy mediatora jeszcze na etapie pisania pozwu, przed wniesieniem sprawy do sądu (mediacja pozasądowa). Wtedy małżonkowie również decydują o tym, kto pierwszy składa pozew o rozwód. Mediacja pozasądowa ma taką samą wagę dla sądu, jak mediacja sądowa, jednak nie jesteśmy zobligowani do przestrzegania czasu jej trwania wyznaczonego przez sąd. Koszty mediacji przedsądowej są umowne i wynikają z cennika mediatora.

Jeżeli zdecydujemy się na mediację zanim nasza sprawa trafi do sądu możemy także skorzystać z nieodpłatnej mediacji świadczonej w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i obywatelskiej.

Mediacja sądowa

Mediacja może być także prowadzona po wszczęciu postępowania, na podstawie postanowienia sądu. W przypadku sprawy o rozwód sąd będzie nakłaniał do mediacji jeszcze przed wyznaczeniem terminu pierwszej rozprawy, kierując strony do mediacji na posiedzeniu niejawnym, wyznaczając mediatora (z listy stałych mediatorów sądowych), oraz oznaczając termin jej trwania na okres 3 miesięcy. Na zgodny wniosek stron lub z innych powodów termin ten może zostać przedłużony, jeżeli będzie to sprzyjać ugodowemu załatwieniu sprawy. Na wybór mediatora strony mają wpływ i mogą prosić sąd o jego zmianę, również wskazując samą osobę mediatora.

Jeżeli mediacja nie przyniesie oczekiwanego skutku, sprawa rozpoznawana będzie przez sąd na rozprawie. Pamiętać tutaj należy, że wszelkie propozycje składane przez małżonków podczas mediacji nie mogą być wykorzystane, jako dowód w postępowaniu przed sądem. Mediator nie może być świadkiem, co do faktów, o których dowiedział się podczas mediacji. Jeżeli w trakcie postępowania mediacyjnego małżonkowie nie dojdą do całkowitego pojednania, czyli wspólnie nie ustalą wszystkich kwestii, które sąd musi zawrzeć w wyroku rozwodowym, mogą chociaż poczynić częściowe ustalenia, co do tego, że np. żądają rozwodu bez orzekania o winie lub wypracowali wspólny plan opieki nad dzieckiem po rozwodzie.

Koszty mediacji sądowej (wynagrodzenie mediatora i zwrot wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji) ponoszą strony, co do zasady w równych częściach, chyba że strony ustalą inny podział rozliczeń. Wynagrodzenie mediatora wynosi 150 zł za pierwsze posiedzenie mediacyjne, a za każde kolejne - 100 zł (łącznie nie więcej niż 450 zł). Zwrotowi podlegają także wydatki mediatora poniesione w związku z przeprowadzeniem mediacji (w tym opłata za wynajem pomieszczenia w wysokości do 70 zł za jedno posiedzenie oraz koszty korespondencji, w wysokości nieprzekraczającej 30 zł. Jeśli mediator jest podatnikiem zobowiązany do rozliczenia podatku od towarów i usług, do kosztów mediacji dolicza się podatek VAT.

W przypadku zawarcia porozumienia przed mediatorem, sąd zwraca część uiszczonej opłaty sądowej od pozwu.

Strona postępowania mediacyjnego może złożyć na zasadach ogólnych wnioski o zwolnienie od kosztów mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd.

W każdym przypadku zarówno w mediacji sądowej i pozasądowej, warunkiem prowadzenia mediacji jest zgoda obu stron.

ROLA MEDIATORA

Rolą mediatora, jako osoby niezaangażowanej w spór, bezstronnej jest budowanie porozumienia między małżonkami, kierowanie konfliktem w taki sposób, aby usprawnić komunikację dostarczając techniki pomocne do rozwiązywania sporu. Mediator formalnie przewodniczy sesjom mediacyjnym, sprawdza realność propozycji, inicjuje i kieruje negocjacjami.

Mediator nie ingeruje w sam przedmiot umów. To strony podejmują wzajemne zobowiązania i są odpowiedzialne za ich dotrzymanie.

Mediacje stają się coraz bardziej popularną i skuteczną metodą rozwiązywania konfliktów. Praktycznie każdy spór można rozwiązać w mediacji jeszcze przed postępowaniem sądowym. Najwięcej spraw trafiających do mediacji w Polsce dotyczy ustaleń z zakresu rozwodów.

Wyjaśnianie kwestii spornych w mediacji odbywa się w miejscu neutralnym, w sprzyjających warunkach a nie na sali sądowej. Próba podjęcia mediacji nie oznacza, że jej uczestnicy są zmuszeni do osiągnięcia porozumienia. Jeżeli w toku mediacji okaże się, że taka forma pozasądowego rozwiązywania sporów którejś ze stron nie odpowiada, może zerwać mediacje na każdym jej etapie, bez konieczności podawania przyczyny, zachowując przy tym poufność. Mediator nie informuje sądu, kto od niej odstąpił oraz żadna ze stron nie może powoływać się na jakiegokolwiek ustalenia poczynione w czasie jej trwania, jeżeli nie dojdzie do zawarcia ugody. **Rozmowy i wszystkie ustalenia pozostają poufne, zarówno dla stron, jak i mediatora.**

Dzięki mediacji rozwodowej zwiększamy szansę na szybsze wyznaczenie przez sąd terminu rozprawy i orzeczenie rozwodu na pierwszym terminie.

Stowarzyszenie Na Rzecz Poradnictwa Obywatelskiego „DOGMA” jest jedną z wiodących organizacji pozarządowych, która od 16 lat realizuje szereg inicjatyw obywatelskich nakierowanych na poszerzenie świadomości prawnej społeczeństwa oraz dostępu do bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich.

Od 2016 roku Stowarzyszenie realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej. W ciągu 4 lat udzielono ponad 30 tys. porad osobom znajdującym się w kryzysowych sytuacjach życiowych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niejednokrotnie pozbawionym środków finansowych na skorzystanie z profesjonalnej pomocy prawnej na rynku usług prawniczych. Obecnie w ramach statutowej działalności Stowarzyszenie współpracuje z ponad 60 prawnikami, radcami prawnymi, adwokatami, doradcami obywatelskimi oraz mediatorami, specjalizującymi się w różnych dziedzinach prawa.

W roku 2020 pełniły dyżury w 46 Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Obywatelskiej na terenie województwa śląskiego i małopolskiego.

Wykaz punktów znajduje się na: www.dogma.org.pl

Masz pytania, wątpliwości?

Obawiasz się o swoje prawa?

Skontaktuj się z nami!

CODZIENNIK PRAWNY
#dogmapomoc

PUBLIKACJA WYDANA PRZEZ:

**Stowarzyszenie Na Rzecz
Poradnictwa Obywatelskiego
"DOGMA"**

40-074 Katowice, ul. Raciborska 48 lok. 2

tel. 32 557 51 83

tel. 514 797 671

e-mail: stowarzyszeniedogma@gmail.com

www.dogma.org.pl

NIP: 634-25-05-321

REGON: 278130684

KRS: 0000175368

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Zadanie realizowane przez Miasto Gliwice
finansowane ze środków budżetu państwa

